

BÖLÜM 5

CEMDET NASR DÖNEMİ

GÜNEY MEZOPOTAMYA'DA İLK KENTSEL YERLEŞİM DOKULARI

ERKEN-ORTA URUK

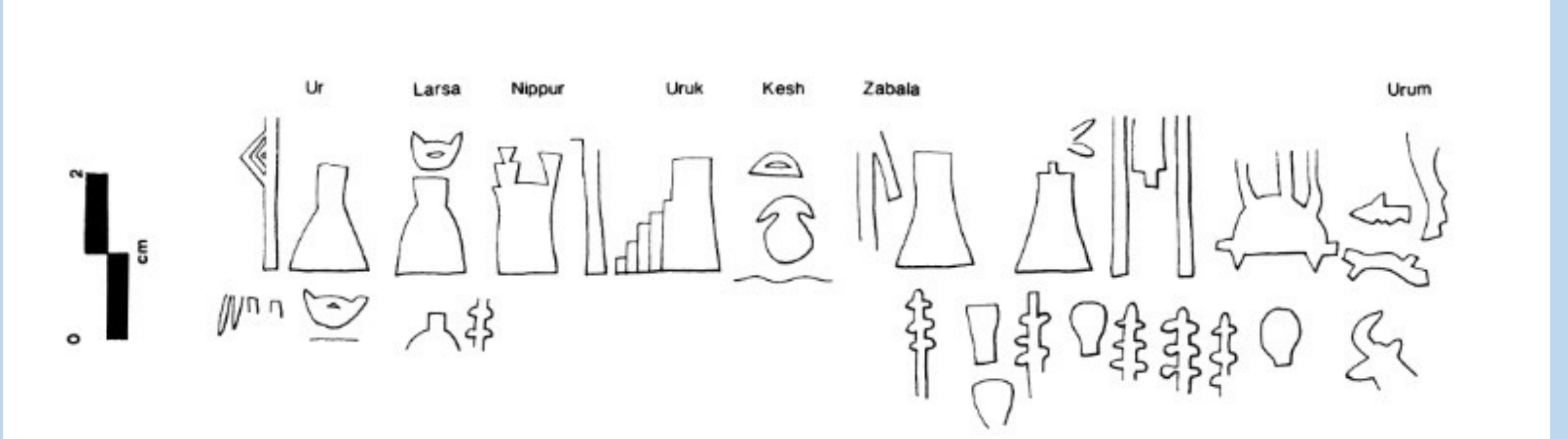

GEÇ URUK

CEMDET NASR

BİR SİLİNDİR MÜHÜR BASKISINDA 13 CEMDET NASR KENTİ'NİN KENT İSİMLERİ VE SEMBOLLERİ

BU DÖNEMDE BELLİ BAŞLI YERLEŞİMLERİN ARTIK KENT KİMLİĞİ KAZANDIĞI VE HER KENTİN BİR SİMGESİ OLDUĞU ANLAŞILMAKTADIR

BÖLÜM 2'DE ELE ALINAN BİR HSUSU BURADA BİR KEZ DAHA VURGULANABİLİR

URUK DÖNEMİNİN KRONOLOJİSİ BELİRSİZLİKLERLE DOLU OLSA DA GENELLİKLE MÖ 4000 İLE 3000 ARASINI KAPSAYAN BİN YILLIK KABACA BİR SÜREYE SAHİP OLDUĞU VE BİRKAÇ AŞAMAYA AYRILDIĞI KABUL EDİLİR

URUK KÜLTÜRÜNÜN İLK KENTLEŞMESİ VE DETAYLANDIRILMASI KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİYLE UBEYD DÖNEMİ SONUNDAN DAHA SONRAKİ BİR GENİŞLEME EVRESİNE (ORTA URUK) GEÇİŞE İŞARET EDER BU AŞAMADA URUK UYGARLIĞI'NIN KARAKTERİSTİK ÖZELLİKLERİNİN KESİN OLARAK TESİS EDİLDİĞİ (GEÇ URUK) VE DAHA SONRA NÜFUZUNUN GERİ ÇEKİLMESİ VE YAKIN DOĞU'DAKİ KÜLTÜREL ÇEŞİTLİLİĞİN ARTMASI İLE BİRLİKTE «MERKEZ» AZALMASI GELİR

BAZI ARAŞTIRMACILAR BU SON AŞAMAYI YENİ SEMİTİK KÖKENLİ NÜFUSLARIN (GELECEKTEKİ AKATLAR) GELMESİ OLARAK AÇIKLAMAYA ÇALIŞMIŞLARDIR ANCAK BUNUN KESİN KANITI YOKTUR AŞAĞI MEZOPOTAMYA'DA KUŞKUSUZ ERKİN YENİDEN DÜZENLENMESİ İLE BİRLİKTE DAHA YOĞUN YERLEŞİME GEÇİŞ GÖREN CEMDET NASR DÖNEMİ BİÇEMİNE DÖNÜŞÜR

CEMDET NASR

Bu kültürün adını aldığı merkez Kiş kentinin 24 km. kuzeydoğusundadır. Cemdet Nasr'ın kelime anlamı; «Nasr'ın küçük tepesi». Bu dönem Uruk'la birlik göstermekte olup, bu dönemde daha farklı bir seramik ortaya çıkar. Kısaca bu dönemi, protohistorik çağın ikinci safhası olarak tanımlayabiliriz. Dolasıyla gelişmiş bir öncekinin daha gelişmiş kültürü olarak da kabul edilebilir.

Rahip Kral

Aslan insan karışımı bu tasvir artık oluşmaya başlayan Ve güç sahibi yönetici ile ilişkili olmalıdır.

Ellerinin ya da pençelerinin duruşu Rahip Kralın aynı pozu gibidir.

Ayakta duran arslan demonu
Magnezit veya kristalize
kireçtaşı Proto-Elam, Y.: 8.8; G.:
Brooklyn Sanat
Müzesi

RAHİP KRAL KİŞİLİĞİNDE
FİZİKİ VE DİNİ GÜCÜN
SEMBOLEŞTİRİLMESİ
SÖZ KONUSUDUR ARTIK
YÖNETSEL GÜÇ
İLE DİNİ KONTOL GÜÇ
KAVRAMLARI ÖNEM
AKZANMIŞTIR

KENTLERDE
OLUŞMAYA
BAŞLAYAN RAHİP
KRAL OLARAK
NİTELEDİĞİMİZ
YÖNETİCİ
TİPLEMELERİ
YEREL ŞEFLER
OLARAK DA
TANIMLANMAKTA-
DIR

PROTO-ELAM
SİLİNDİR MÜHÜR
BASKISI SUZ
MÖ 3000-2800
LOUVRE MÜZESİ

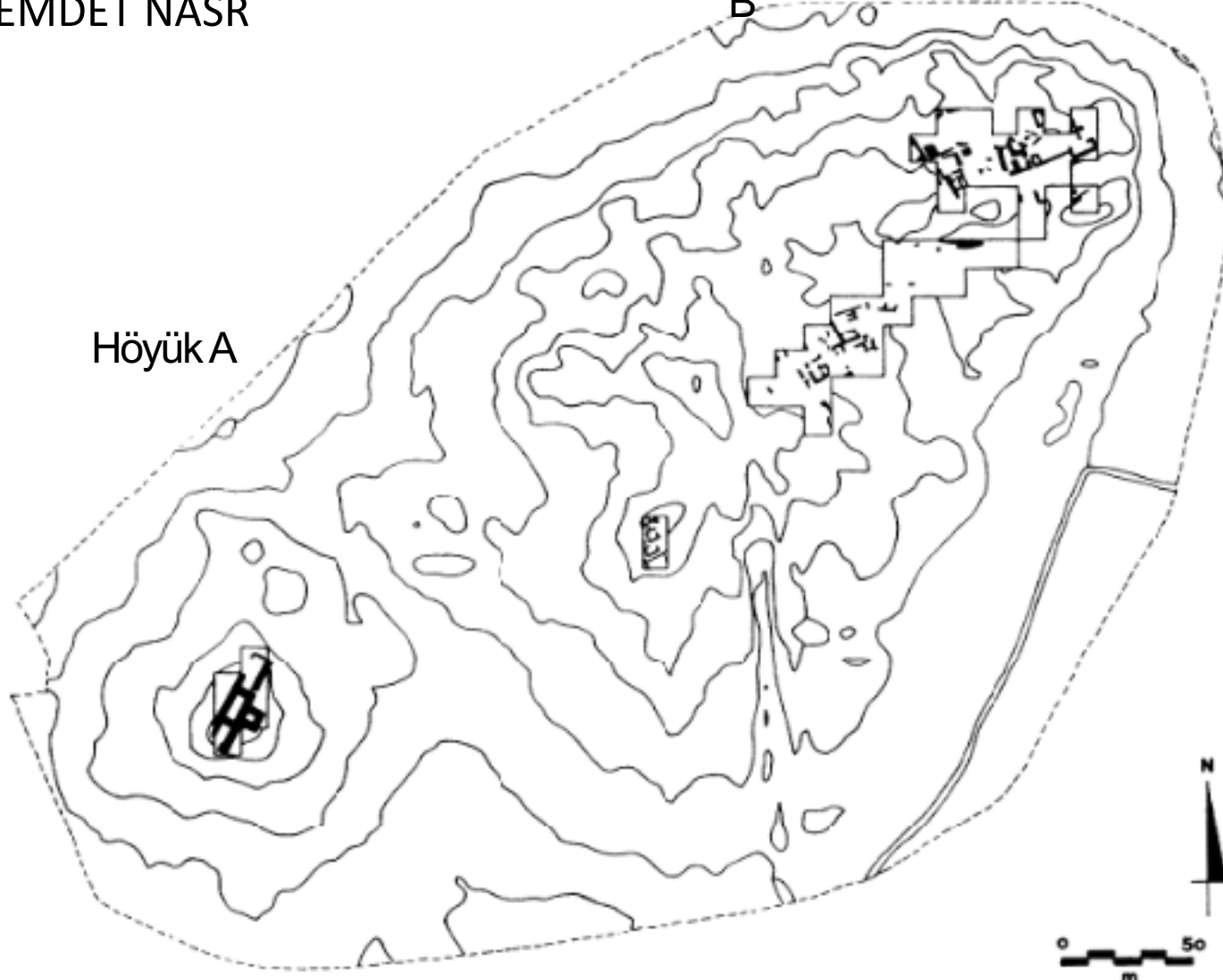
DOĞANIN GÜÇLÜ HAYVANI ARSLANIN GÜCÜ VE
HAKİMİYETİ BU KİŞİLİKLE BÜTÜNLEŞTİRİLMİŞTİR
BU ÖZELLİK İNSAN ARSLAN KARIŞIMI BU TASVİRLE
VURGULAMAKTADIR SADECE MEZOPOTAMYA VE ELAM DEĞİL
HİNDİSTAN'A KADAR UZANAN GENİŞ BİR COĞRAFYADA BU
SEMBOLEŞİM YAKLAŞIK AYNI TARİHLERDE KARŞIMIZA ÇIKAR
ÇÜNKÜ CEMDET NASR İLE BİRLİKTE KENTLEŞME BELİRGİN HALE
GELMİŞ BÜYÜYEN VE KENT STATÜSÜ KAZANAN BAĞIMSIZ KENTLERİN
HER TÜRLÜ İHTİYACI EKONOMİK UZAK MESAFE İLİŞKİLERİ GELİŞTİRMİŞ
BU İLİŞKİLER KÜLTÜREL BAĞLANTILARA VESİLE OLMUŞTUR

BU DÖNEM
MEZOPOTAMYA
TABLETLERİNDE
SANGA.AB UNVANI
YÜKSEK BİR
YÖNETİCİYE
AİT OLMALIDIR

CEMDET NASR

Höyük
B

Höyük A

Mound A

Mound B

0 50
m

Cemdet Nasr

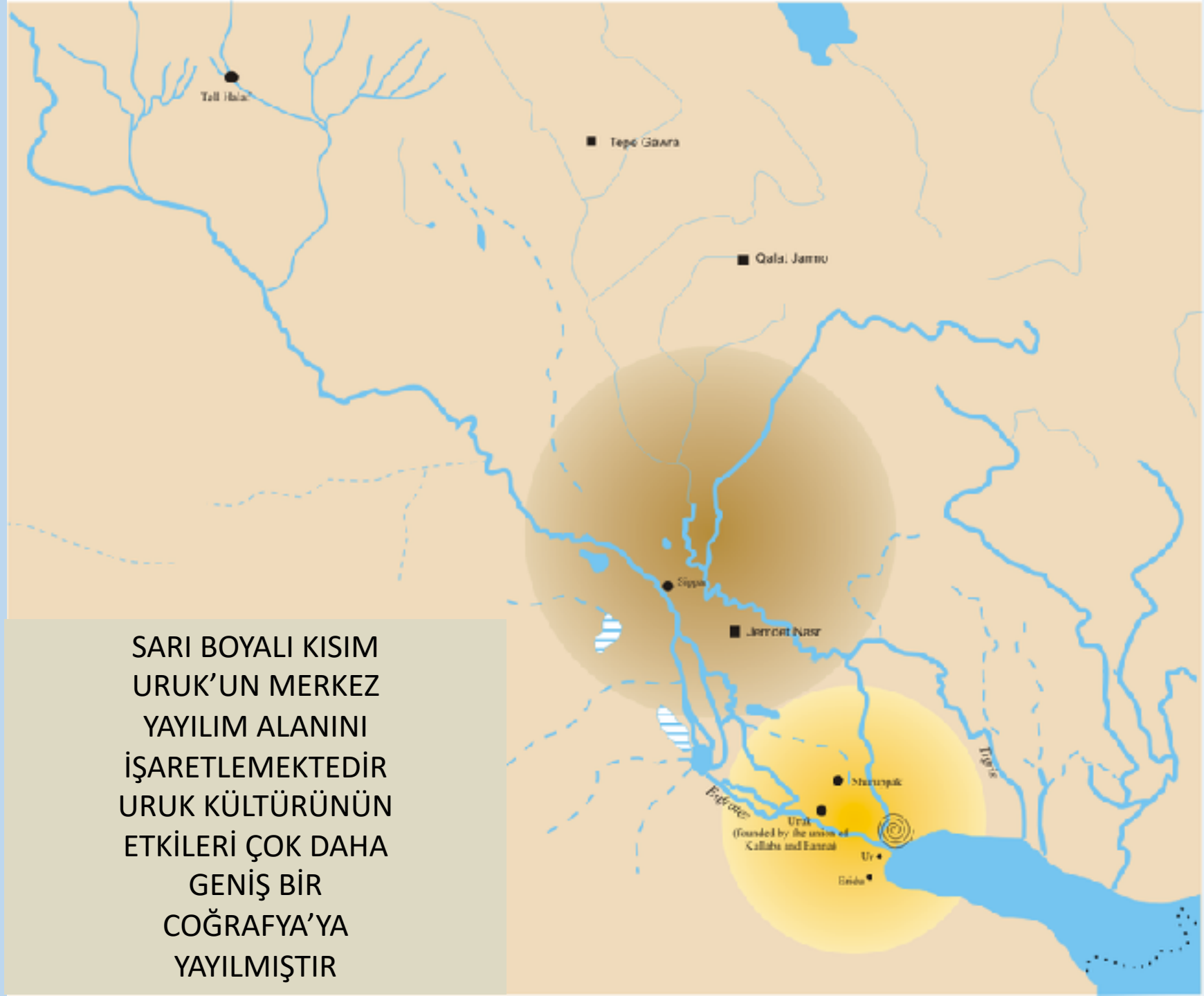
CEMDET NASR
KENTİNİN
TOPOGRAFİK KONUMU

A HÖYÜĞÜNDE
FIRINLANMIŞ TUĞLALI
BÜYÜK BİR GEÇ
BABİL YAPISI
VAR

B HÖYÜĞÜNDEKİ YAPI
LANGDON'UN 1926'DA
KAZDIĞI BÜYÜK
BİNA OLMALDIRI

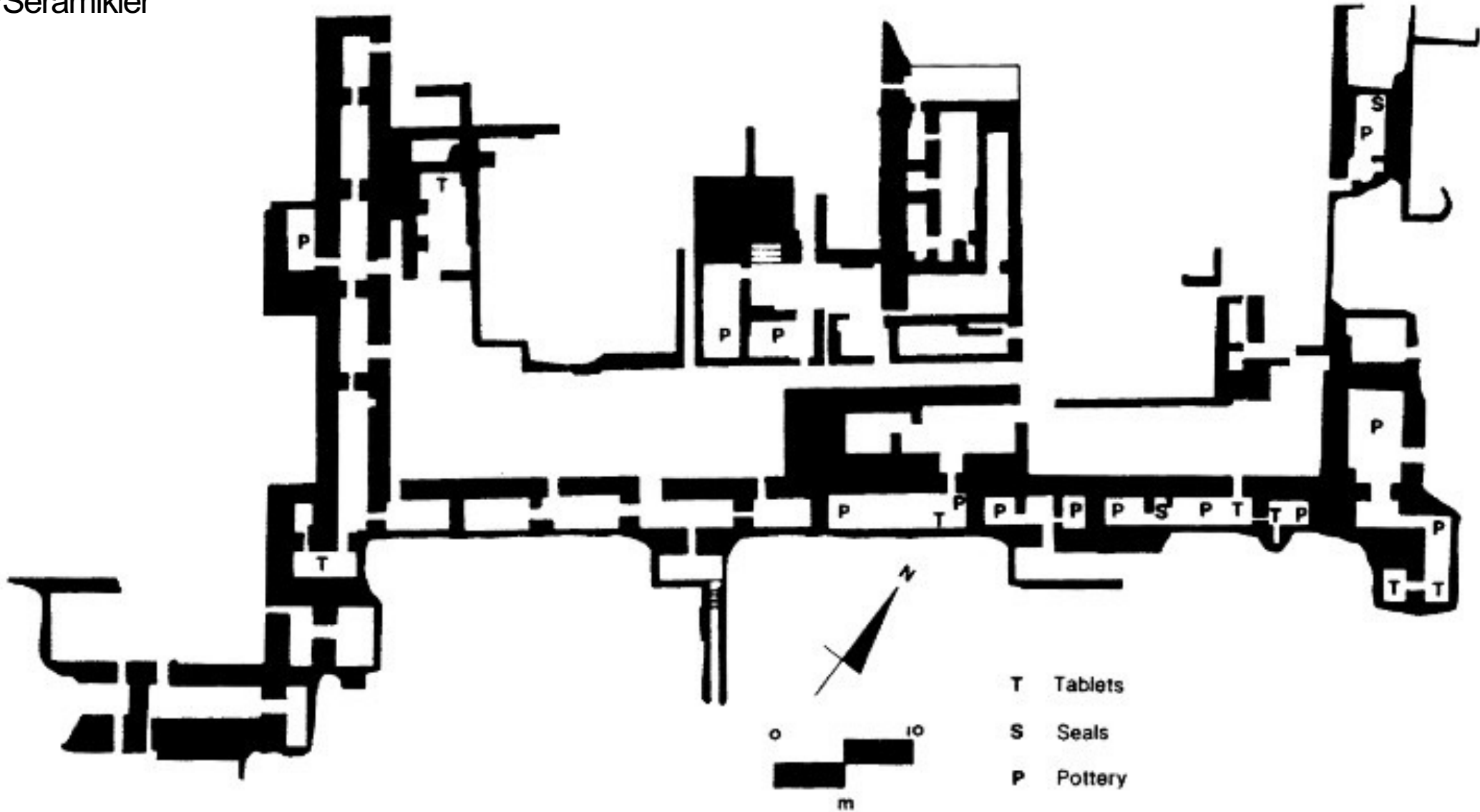
BU KÜLTÜRÜN TABAKALARINA URUK LAGAŞ UR FARA TEL BRAK EŞNUNA HAFACA MARİ CAGARPAZAR NİNİVE TEL BİLLA VE TEL AGRAP'TA RASTLANMIŞTIR ANADOLU'DA MERSİN VE SAKÇAGÖZÜ İRAN'DA SUZA MİSİR'DA NAGADA II'DE İZLERİ MEVCUTTUR CEMDET NASR KENTİ S. LANGDON TARAFINDAN 1925-1926'DA VE WATALIN TARAFINDAN DA 1928'DE KAZILMIŞTIR BURADA ORTAYA ÇIKARTILAN VE ÇAMUR TUĞLALI DİYE TANIMLANAN YAPIDA ÇOK RENKLİ SERAMİK YARI PİKTOGRAFIK TABLETLER VE MATKAPLA İŞLENMİŞ MÜHÜRLER ELE GEÇMİŞTİR BU BULUNTULAR URUK'TAN DAHA GEÇE ERHANEDAN'DAN DA ÖNCEYE TARİHLENMİŞTİR 1930 YILINDA İRAK'TA BELLİ BAŞLI KAZILARIN YÖNETCİLERİ ESKİ MEZOPOTAMYA'NIN KÜLTÜRLERİNİN SIRALANMASINDA UBEYD, URUK, CEMDET NASR VE ERHANEDAN KONUSUNDA BİRLİK SAĞLADILAR BU TERMİNOLOJİNİN GEÇERLİLİĞİ NİPPUR KAZILARIYLA TEYİD EDİLDİ 1930 YILINDA BAĞDAT'TAKİ BİR KONFERANSTA MEZOPOTAMYA KRONOLOJİSİNDE URUK İLE ERHANEDAN ARASINDA CEMDET NASR'IN GİRMESİ KABUL EDİLDİ ABU SALABİH FARA NİPPUR URUK VE UR GİBİ KENTLERLE BAĞLANTI KURULDU

SARI BOYALI KISIM URUK'UN MERKEZ YAYILIM ALANINI İŞARETLEMEDİR URUK KÜLTÜRÜNÜN ETKİLERİ ÇOK DAHA GENİŞ BİR COĞRAFYA'YA YAYILMIŞTIR

T Tabletler
S Mühürler
P Seramikler

CEMDET NASR YERLEŞİMİ

ÇAMUR
TUĞLALI
BÜYÜK
YAPI

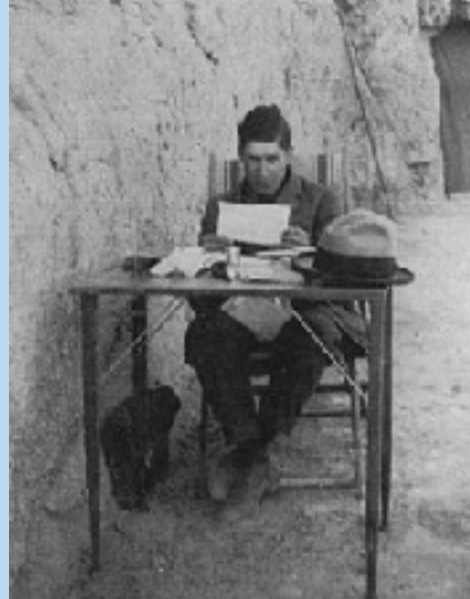
GÜNEY MEZOPOTAMYA'DA GEÇ URUK'UN ARDINDAN GELDİĞİ KABUL EDİLEN CEMDET NASR DÖNEMİNDE (MÖ 3100-2900) URUK DÖNEMİNDE ÖNEMİNİ KORUMAYA DEVAM ETMİŞTİR ANCAK MİMARİ GEÇ URUK'TA OLDUĞU GİBİ ÇOK İYİ BİR ŞEKİLDE KORUNMAMIŞTIR

BU DÖNEMDE RİMŞEN ADI VERİLEN TUĞLALAR BÜYÜK BİR BİNADA KULLANILMIŞTIR BU YAPIDA BULUNAN BİR TABLET ÖNEMLİDİR

URUK UR LARSA UMMA ZABALAM UMMA VE AKSAK GİBİ BAZI KENTLERİN TANRILARINA AİT SİMGELERİNİN BULUNMASI BİR KENTLER BİRLİĞİNİN MEVCUDİYETİNE İŞARET ETTİĞİ GÖRÜŞÜ MEVCUTTUR (ROAF 1996)

BU DÖNEM DAHA SONRAKİ ERHANEDANLAR ÇAĞI'NA ÇOK YAKINDIR VE SON EVRESİ SÖZ KONUSU DÖNEMİNİN İÇİNE GİRMEKTEDİR

BU NEDENLE H. FRANKFORT TARAFINDAN ERHANEDANLAR DÖNEMİ VE SANATI İNCELENİRKEN ERHANEDANLAR I EVRESİNİN İLK SAFHASI CEMDET NASR'DAN GEÇİŞ PERİYODU OLARAK TANIMLANMIŞTIR
CEMDET NASR SONU ERHANEDANLAR BAŞINDA KENT DEVLETLERİ ORTAYA ÇIKMAYA BAŞLAMIŞ OLMALIDIR
OLASILIKLA OLUMLARINI ERHANEDANLAR I. EVREDE TAMAMLAMIŞLARDIR
HER NEKADAR ERHANEDANLAR I'İN ERKEN SAFHASI GEÇİŞ PERİYODU OLARAK TANIMLANSA DA BU PERİYODU GEÇİŞ DEĞİL ARA EVRE OLARAK TANIMLAMAK DAHA UYGUN GİBİ GÖRÜNMEKTEDİR

H. Frankfort